

Izšla vsak dan razen nedelj in praznikov.
Izšel dnevno štiri dni in petkrat.

Uredništvo in administracija
2837 E. Lawrence Ave.
Office of Publication:
2837 South Lawrence Ave.
Telephone, Rockwell 4904.

Coolidge ignoriral delavce in revoluciji farmarjev

V svoji poslanici je pisal samo o "visokih mezdah" in "nezaslišani prosperiteti" ter priporočal kongresu le take ukrepe, ki so v korist kapitalističnim interesom. O boju rudarjev je dejal, da bi moral on intervenirati (vsekakor v prid baronom), pa nima moči.

Washington, D. C. — Predsednik Calvin Coolidge je v svoji poslanici pisal, katero je navedel na novi kongres, zapel staro pesem, kako Amerika "njej" prosperira in napreduje, "kako vlada pridno odplačuje notranje dolge in pomaga velikemu businessu, da vzdržuje prosperiteto (zasel) in da ima Amerika neomejen kredit itd.; priporočal je razne projekte, in sicer v prvi vrsti zato, ker koristijo kapitalističnemu businessu, kot kankalovo zvezo med rekama Mississippi in St. Lawrence, nove ceste, zračno pošto in izboljšanje trgovskih stikov s Južno Ameriko.

Nadalje je priporočal konvencije petroleja, znižanje dohodninskega davka, enoforsiranje prohibicije in močno armado ter nove križarke "za obrambo dežel." Priporočil je tudi, da se vlada trgovsko brodovje takoj izroči privatnim interesom.

Ni pa nobene besede, nobene lepe besede za delavca in farmarja.

Apeli Ameriške delavske federacije in protesti farmarjev niso odmevali v predsednikovi poslanici. Coolidge ne omenja niti z eno besedo stavke rudarjev v Colorado, Ohio, Pennsylvaniji in West Virginiji — niti ene besede ni o krvavih masakrih, "indianstvih" niti splošnih izgodb rudarskih družin in njihovih starih stanovaj na mraz sredi zime; niti ene besede ni o škandaloznih razmerah v industriji premoga, ki so največja rakrana na telesu ameriške ekonomije.

Edino, kar Coolidge omenja, je potrebno zakonodajstvo za ustanovitev premožnostne administracije in pooblastitve predsednika, da lahko imenuje posredovalni in spravi odbor, kadar pride nevarnost, da se ustavi produkcija premoga. To je vse. Predsednik obžaluje, ker nima moči, da bi lahko interveniral in zlozil štrajk.

Glede farmarjev, ki so v revoluciji po vsem zapadu in srednjem zapadu, ima predsednik priporočilo, da kongres ustanovi zvezni farmarski odbor, ki naj upravlja sklad za podpiranje farmarskih kooperativ. On je proti temu, da bi vlada imela opraviti s cenami pridelkov in da bi pomagala farmarjem direktno z denarjem. "To ni zdravo... Ako ne morejo farmarji prodati vsega, kar pridelajo, naj manj posejejo."

Coolidge torej priporoča farmarjem ravno to, kar najbolj odklanjajo. Ironično jih tolaži, da je zvezna vlada "že dovolj pomagala farmarjem s tem, da jih je z redukcijo davkov skoro do celia razbremenila dohodninskih davkov."

Na drugi strani pa predsednik zahteva, da sedanji visoki zid varstvene carine ostane v svrhu, da se "prepreči padanje vrednosti ameriškega blaga, da ne padajo cene tovarniških izdelkov, da ne padejo meze in da ne pade standard življenja našega ljudstva na nižino onih dežel, ki konkurirajo z Ameriko na svetovnih trgih."

Coolidge v isti sapi pozablja, da je ravno to deflatirajo farmarje na zapadu; pozablja, da kljub visokemu zidu carine znižujejo premožnostni baroni meze rudarjem, tekstilni baroni meze svojim delavcem itd. V poslanici je tudi priporočilo — kot je bilo pričakovati — da se naprava vodne sile v Musc Shoals proda, da vlada drži

Baroni premoga žele velik popust davkov

Ako se izpolni njih želja, odplače nanje trideset milijonov dolarjev.

Washington, D. C. — Zborniški odsek je prejel obvestilo, da je pričelo gibanje za znižanje davka nekovinskih industrij. Ta odsek ima namreč nalogo, da sestavi davčno predlogo za prihodnje leto. Ako to gibanje doseže svoj namen, tedaj bodo davki znižani za \$60,000,000. Od teh milijonov pa odplače polovica na premožnostne podjetnike.

Namen premožnostnih podjetnikov ni zanje slab. Tudi drugi bizniški interesi bodo na boljšem, ako se želja premožnostnih podjetnikov uresniči.

Na boljem pa ne bodo rudarji, ki bodo producirali premog, in konzumenti, ki ga bodo kupovali.

Tudi za premožnostnike velja to, kar za ameriške železnice. Toliko bolj za ameriško ljudstvo, čimprej se nacionalizirajo premožnostniki. Zniževati ne bo treba davkov premožnostnim podjetnikom, rudarji bodo prejeli pošteno mezo in delali bodo v dobrih in rednih delavnih razmerah, konzumenti bodo pa prejeli premog po nižji ceni.

Litvinov zadovoljen z delom v Ženevi

Pravi, da je pomiril Poljake in Litvinc in odprl pot za mir med Anglijo in sovjeti.

Ženeva, 7. dec. — Maksim Litvinov, pomožni sovjetski komisar za zunanje zadeve, ki je vodil sovjetsko delegacijo na seji pripravljane razorožitvene komisije Lige narodov, je včeraj, ko je odhajal domov, dejal po ročevalcem, da je povsem zadovoljen s svojim delom v Ženevi. "Vojno stanje, ki obstoji med Poljsko in Litvo, bo končano v kratkem," je rekel Litvinov. "Pravočasno opozorilo sovjeto je pomagalo. Naši odnosi z Anglijo so tudi polni dobrih izglebov. S Chamberlainom se najbrž ponovno snidem v prihodnjem mesecu, ko se vrši nadaljnja seja razorožitvene komisije."

Angleška delegacija ne taji, da veliko pričakuje od sestanka s sovjeti. Chamberlain upa, da bo sovjetska vlada komunicirala z Londonom, ko se vrne Litvinov domov.

Svet Lige narodov, ki zboraže že tretji dan, ne poroča še ničesar zadovoljivega glede pomirjenja Poljske in Litve. Pilaudski ni prišel v Ženevo, temveč je postal svojega zunanega ministra Zalewskega.

Danes poročajo, da je francoski zunanji minister Briand povabil Musolinija na privatni stestanek, ki se vrši v četrtek v Domu d'Ossoli na italijanskih tleh tik avstrijske meje. Musolini se menda odzval. Razpravljala bosta o francosko-jugoslovanskem in italijansko-albanskem paktu.

UBOGI ALKOHOL!

Našli so ga tudi v tobaku!

Chicago, Ill. — "Journal of Medical Association", strokovno glasilo Zdravniškega društva, prinaša članek, v katerem pravi, da tobak, ko gori, producira leni alkohol, to je smrtonosni strup.

Računi se, da človek, ki po kadil dvajset smotk, zavžije 42 grainov (zrn) lesnega alkohola. Dvajset cigaret pa producira približno 40 miligramov tega strupa.

To so dognali na kemičnem inštitutu cesarja Viljema v Berlinu.

REVNI DELAVCI NA JUGU IN ORGANIZACIJA

Izmed sto delavskih družen la-stujejo komaj tri svoj dom. — Delavske družine stanujejo v barakah, ki so stare več ko dvajset let.

Chapel Hill, N. C. — Okraj Gaston v Severni Karolini je središče tekstilne industrije na jugu. Tunkaj se prede preja za več ko sto tovaran v obeh Karolinah. Samo v Gastoniji, kjer je sedež okraja, je 42 tovaran.

Ta fakt je vplival na J. J. Rhyna, profesorja na univerzi Severne Karoline, da je študiral sto tiptičnih delavskih družen v tem okraju.

Prebivalci v teh tovarniških vaseh so čopi in se ne zanimajo za politično življenje. V vsaki vasi je teh za politično življenje mrtvih ljudi od ene tretjine do ene polovice. Čitali niso klubov, še toliko manj pa uni.

Večina teh delavcev prihaja s farm. Mladi ljudje ne marajo kupiti farm, pa gredo v mesta, v katerih dobe delo v tovarnah. Komaj ena tretjina ljudi je delala akosi črti leta v eni tovarni. Delavci se valijo semintje in iščejo boljše dela, katerega pa ni v teh južnih mestih.

Samo tri družine izmed sto so lastovale svoj dom. Dva in štiri deset družen pa prebiva v barakah, ki so stare več ko dvajset let. Po prvih pet letih prične baraka hitro razpadati. Rhyna je našel v sto hišah samo en telefon. Samo v štirih stanovanjih je bila napeljana električna razsvetljava.

Povprečni zaslužek družinskih očetov na teden je \$17.37. Tri in dvajset očetov od sto je zaslužilo na teden sampo po \$10. Po petnajst dolarjev na teden je pa zaslužilo več ko trideset družinskih očetov. Povprečni zaslužek 15 delavskih družen je bil od deset do štirinajst dolarjev na teden. Našla se je tudi družina osmih oseb, ki je imela le šestnajst dolarjev tedenskih dohodkov. V tovarnah delajo tudi matere. Od sto družen jih dela 25. Rhyne je pronašel, da morajo otroci tako kmalu delati, kot tovarnar dovolji. Skoraj četrtina otrok v šolsko obvezni starosti ne zna pisati ne čitati. Izmed 116 otrok gre samo eden v srednje šole. Eden in sedemdeset odstotkov staršev želi svojimi otrokom dobro šolsko izobrazbo. Devet odstotkov je proti šolski izobrazbi in 15 odstotkov je v brezbriznih.

Take so razmere, kjer delavci niso organizirani. Ni čudo, ako delavci hrepene po delavski organizaciji, pa ne vedo, kako bi začeli. Tudi zanje pride čas, kot je prišel v drugih krajih, kjer so gospodarji z svojo gospodarsko in politično močjo tlačili delavce k tlom.

V južne države prihaja industrija. Ta pojav je najboljši porok, da se v njih razvije delavska strokovna in politična organizacija. Začetek je sveda povsod težak, dokler ni led prebit.

Stavke ne bo, pravi Thompson.

Chicago. — Zupan Thompson je v torku brzojavil iz Washingtona, da stavke cestnoželeznških nameščencev ne bo. On se poskrbi, da ne bo stavke. Kako poskrbi, tega ni povedal. Odborniki obeh uni nameščencev ušlece in naduljene železnice poročajo, da se odloči v soboto zvečer, če bo štrajk ali ne.

Dve osebi umrli valed opeklin.

Plymouth, Ind., 7. dec. — Bertha Aman in njena dveletna hčerka sta v torku umrli valed opeklin, ki sta jih dobile, ko je mati vlija petrolej na ogenj v peči in je plamen vnel njiju obleko.

Odkritja o mehiški zaroti roli postajajo otročja

Mehiška vlada nima z nobeno tujesemako nile tajne pogodbe, javlja mehiško poslaništvo.

Washington, D. C. — Hearstovo časopisje še vedno objavlja "dokumente" o mehiški zaroti. Ker žolto časopisje trobi svojo pesem kar tjevdan še nadalje, izjavlja mehiško poslaništvo kategorično in zadnjikrat, da je mehiška vlada vedela o postanku o falsificiranih dokumentih, ki se zdaj objavljajo. Ti "dokumenti" so bili ponujeni ni mehiški vladi na prodaj, to da mehiška vlada je odklonila nakup, ker se ni dala ponižati od črnokarjev.

Mehiška vlada in Mehika ni nikdar imela nobenih kolonizatornih interesov v Nikaragvi, ne materialnih in ne teritorialnih.

Mehiška vlada nima nobene tajne pogodbe s kakšno tujesemako vlado.

Da so dokumenti navedna falsifikacija, zadostuje, ako se citirajo prve besede ponarejenega dokumenta: "Dravljanu, predsedniku poslaniške zbornice." Kajti v Mehiki ima senat in ne zbornica moč, da odobri vse pogodbe s tujesemakimi silami, kot se to vrši v Združenih državah.

ZAMORCI POZDRAVILI GARVEYJA OB NJEGOVI DEPORTACIJI

Pet sto jih je stalo v dežju in nevihti.

New Orleans, La. — Pet sto zamorcev je stalo v dežju in nevihti in pozdravljalo zamorca Marcus Garveyja, ko se je vkrčal na parnik, da ga povede v Jamajko.

Garvey je bil predsednik organizacije "Afrika," ki je imela za svoj cilj osvoboditev zamorcev.

Obsojen je bil v ječo, ker je bil spoznan krivim, da je alorabil pošto v sleparske namene. Presedel je več ko dve leti v ječi. Vlada je odredila, da se ga deportira po prestani kasni. S parnikovega krova je obdržaval poslovitveni govor. Zadrževal je, da bo se v bodočnosti delal za osvoboditev zamorcev po vsem svetu. Rekel je, da so ga omrežili, da dobi svet za naseljevanja zamorcev v Afriki. Med njegovim govorom so mu zamorci ploskali in kričali "Živel naš predsednik!"

CAPONE ZAPUSTI CHICAGO.

Pravi, da je bil ljudski dobitnik, toda ljudje to ne vpoštevaljo.

Chicago. — Al Capone, poznan tudi pod imenom Al Brown, načelnik "butlegarjev" in glavni oskrbovateelj prepovedanih pijač za Chicago, bo zapustil mesto in se odpeljal v Florido.

Časnikarskim poročevalcem je dejal, da je zapravlil najboljša leta svojega življenja kot ljudski dobitnik, zalagal ljudstvo z dobro pijačo in veselimi igrani, z vsem, kar 99% ljudi želi, in mesto, da bi to vpoštevali, ga preganjajo.

Capone se je tudi ponašal, da ni bil v svojem življenju niti enkrat kaznovan radi kakšga zločina.

Arbuckle zabranjen vstop v Kanado.

Toronto, Ont., 7. dec. — Kanadski cenzorji ne dovolijo Roscoe Arbuckleju, da igra v kanadskih gledališčih, s katerimi je sklenil pogodbo. Svetovali so mu, naj kopije kanale, ne pa da nastopa v gledališčih. — Arbuckle je znan valed neke orgije, v kateri je bila umorjena filmska igralka.

DAVIS SE ZANI- NA ZA RUDAR- SKO UNIJO

Odbor za pogajanja je pričel študirati poročila o stavki. — Socialistični kongresnik posebej aktivno v stavko.

Washington, D. C. — Delavski tajnik Davis in Hugh L. Kirwan, načelnik biroja za pogajanje in sporazum, sta obdržavala skupno konferenco glede rudarske stavke. Takoj po konferenci so pričeli uradniki za pogajanja se zanimati za poročila o stavki.

Jaano se ni, ako Davis povabi podjetnike, da se sestanejo z njim ali bo nanje kaj isdal apel, da se prično pogajati z rudarji in z njimi sklenejo pogodbo.

Medtem, ko se to vrši, pa prihajajo prvi čeki za pomoč rudarjem. Ti čeki so odvisni na apel, ki ga je izdala Ameriška delavska federacija. Do dne tretjega decembra t. l. je bilo v rokah Morrisona, tajnika Ameriške delavske federacije deset tisoč dolarjev.

Kongresnik Victor Berger, socialist in Milwaukeeja, naznanja, da povabi vse kongresnike, ki so člani delavskih strokovnih organizacij, na skupno posveto vanje, da razpravljajo, kaj lahko podvzamejo koristnega v kongresu za stavkujoče rudarje.

Bratinski sklopi za izločanje Trockija

Komunistični kongres v Moskvi razmišlja izločanje stranke na izdajstvo sovjetske države.

Moskva, 7. dec. — Ako bodo sprejeti vsi ukrepi na 15. kongresu ruske komunistične stranke, ki jih priporoča Stalin s o stalimi voditelji vred — in nedvomno bodo sprejeti — bosta Trockij in Zinovjev ter vsi ostali člani opozicije lahko obtožena izdajstva Sovjetske unije. Kongres je včeraj razpravljal, da se vsako izneverjenje stranki mora smatrati za izneverjenje sovjet-ski vladi sami in konsekvntno mora slediti kazni, ki je določena za izdajalce sovjetskih republik.

Na podlagi tega bo opozicija porinjena v kategorijo carističnih in buržoasnih zarotnikov in podvržena aretaciji ter izgonu v taborišča internirancev.

Na kongresu je okrog 1500 delegatov in med temi nima opozicija niti enega zastopnika, ki bi se upal jo zagovarjati. Vsi govorniki so doslej izjavili, da je eksekutiva še premalo postopala z uporniki. Andrej Andrejev, ki zastopa svet delavskih uni, je rekel, da je treba trockiste popolnoma razorožiti ne le kot organizacijo, temveč tudi mentalno. Zahteval je absolutno uničenje opozicije doma in pred vsem svetom.

ZVEST PES.

Obiskoval je grob svojega gospodarja dnevno skoni štiri mesece.

Seattle, Wash., 7. dec. — Pretekli so štirje meseci, odkar je umrl gospodar malega pačka in ta še vedno obiskuje njegov grob, ki je oddaljen 22 milj od mesta.

C. A. Moody, gospodar psa, je umrl meseca julija in njegov pes ga je spremljal ob pogrebu. Moodyjeva vdova se je čudila, kam pes dnevno izginja, dokler ni prejela telefonično poročilo od A. N. Tefta, pokopališčnega čuvaja, da sedi pes ob grobu svojega gospodarja in ne pusti nikogar blizu.

Čepičarski delavci pred resnim bojem v Chicago

Tovarnarji, pripadajoči k družtvu tovarnarjev za izdelovanje čepic, ne neprilakovane izpri tri sto delavcev.

Chicago, Ill. — Čepičarski delavci, organizirani v organizaciji Chicago Cap & Millinery Workers Union, so na predvečer najhujšega boja, odkar se je ustanovila unija. Tovarnarji, ki so organizirani tudi v svojem društvu, so izpri okoli tri sto delavcev, da prisilijo delavce sprejeti zopet delo od kosa. Boj je torej med organizacijo podjetnikov in organiziranimi delavci. Podjetniki, ki ne pripadajo k podjetniški organizaciji, niso izpri svojih delavcev.

Izpor je izneupadenje za delavce. Podjetniki so zaprli svoja delavnice, ne da bi posvarili delavce. Delavci niso vedeli, kaj so podjetniki zaprli delavnice, dokler niso vzroka čitali v časniških oglaših, v katerih so podjetniki izjavljali, da želo neorganizirane delavce, da z njimi namestijo organizirane.

Izpor je navadni prelom pogodbe, ki so jo podjetniki podpisali in tako jamčili, da se bodo ravnali po nji. Ta izpor je bil proglašen s namenom, da se delavci odpovedo pogodbi, ki je še veljavna do meseca junija leta 1929.

Podjetnike vodi Percy Ginsburg, eden tistih radikalcev, ki si je s svojim "radikalizmom" pomagal do poslovalne odbor-nika lokalne unije šte. 5. To pomeni, da bo boj med podjetniki in delavci bolj resen in kruti.

Delavci izjavljajo, da so jim podjetniki ponudili, da naj delajo od kosa. Temu dostavljajo, da se to ne bo nikdar zgodilo. Ako sprejmejo delo od kosa, tedaj so šle vse pridobitve, 40 ur dela v tednu in plačilo se čezurno delo ob prasnkih in nedeljah.

Organizacija čepičarskih delavcev še ni nikdar krčila pogodbe. Podjetniki so jo pa in sicer brez najmanjšega povoda. To dejstvo izpričuje, koliko gre vere podjetnikom, ako pod svoje besede pritlanejo svoj pečat in svoja imena.

Ubijanje Nikaragvičanov

Ameriški vojaški letalci spet ubili 37 rebelev.

Managua, 7. nov. — Ameriški vojaški letalci so pred enim tednom ubili s bombami iz zraka 37 nikaragviških vstajev pri El Chipotu, kakor šele danes poroča polkovnik Mason Gulick, poveljnik ameriške mornarske pohote. Boji med ameriški četami in liberalnimi vstaji so ponavljajo dneвно.

SAMOMOR 13-LETNE DEKLICE.

Usmrtila se je, ker je je učiteljica pokarala.

Lewiston, Me., 7. dec. — Lilian Zerkervick, stara 13 let, se je utopila v Mill kanalu. Za vzrok samomora se navaja, da jo je učiteljica karala, da je dala součenki v Webster šoli listek z odgovori na vprašanja, ki jih je stavila učiteljica. Pri deklci so našli list, kjer je zapisala:

"Nihče me ne bo imenoval, da sem hinavka ali strahopetka."

Izgreli rumunskih dijakov. Bukarešta, 7. dec. — Rumunski študentje, ki so zborovali v Oradja Maru na Sedmogorščkem, so včeraj uprizorili krvave izgrede proti Madžarom in tldom katoličanom v mestu. V spopadih je bila ena oseba ubita in sto ranjenih.

Naravnost: Zedinjena država (inven Chicago) \$6.00 na leto, \$2.00 na pol leta; Chicago in Cicero \$7.50 na leto, \$3.75 na pol leta, in na inostranstvo \$9.00.

Naslov na vso, kar ima stik s "Hodom":

"PROSVETA"

8857-59 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$6.00 per year; Chicago \$7.50, and foreign countries \$9.00 per year.

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

Datum v oklepaju n. pr. (Nov. 30-1927) poleg vašega imena na naslovu pomeni, da vam je s tem dnevnikom potekla naročnina. Ponovite jo pravočasno, da se vam ne utavi let.

POMOČ ZA STAVKUJOČE RUDARJE JE NUJNO POTREBNA.

Znano je, da je predsednik Coolidge proti temu, da vlada intervenira v izporu in stavki rudarjev, da se spor predloži razsodišču. To daje premogovniškim podjetnikom pogum, da so pri volji izvesti enega najhujših napadov in naskokov na organizacijo rudarjev.

Podjetniki prav samozvestno govorijo, da tožijo rudarsko organizacijo za milijon dolarjev odškodnine. To naglašajo tako bahavo in samozvestno, kakor da je za ne tožba že dobljena. Tožiti mislijo unijo, ker je podvezela legalno akcijo, da so rudarji še prebivali v kompanijskih hišah, ko so jim kompanije že sodnijskim potom odpovedale stanovanje. Kompanije žele dalje doseči s tožbo, da rudarska organizacija nosi stroške za vzdrževanje "železne in premogovne" policije. Ta kompanijska želja je še bolj značilna in predrzna. Kompanije so najele to policijo, da povzroča nemire, pretepa rudarje in njih žene s kolicami in strelja nanje in jih tako provocira, da bi se rudarji v jezi dali zapeljati k nepremišljenim činom in naskočili njih premogovnike. Ta zahteva je podobna zahtevi, kakor če bi kompanije najele in plačale ob času stavke požigalce, da požgo njih posestva, nato bi pa zahtevale od stavkujočih delavcev, da plačajo prvi požigalce za požig in na to še škodo, ki jo je povzročil požar.

Kdor ni slep, lahko razume, zakaj se zdaj napad vrši v tej smeri. Kompanije imajo vedno najete advokate, katere morajo plačati, ako tudi ne delajo zanje. Ako tem advokatom kompanije naprtajo delo za dve ali tri tožbe več ali manj, je zanje vseeno. Plačati jih morajo. Drugače je z rudarsko organizacijo. Vsaka tožba ob času stavke pomeni zanje več stroškov. Kolikor več tožb dvignejo podjetniki napram delavski organizaciji, toliko več stroškov ima delavska organizacija ob času, ko krvavo potrebuje vsak cent za podpiranje svojih članov. Namen takih tožb od strani podjetnikov je torej očividni. S tako taktiko nameravajo izprazniti blagajno delavske organizacije, da ne bo v nji denarja za podpiranje stavkarjev ter glad in beda prisilita stavkarje, da sprejmejo pogoje, ki jih njim ponujajo podjetniki.

V prihodnjem tednu se pridruži na tisoče družin že deset tisočim iz stanovanj izgnanih rudarskih družin, ker sta se Schwab in Mellon pridružila boju in pričela odpovedovati stanovanja rudarjem že dvajset mesecev prej, preden je jacksonvillska pogodba potekla. Rudarskih družin niso pričeli izganjati iz stanovanj šele včeraj ali predvčeršnjim, ampak že dvajset mesecev prej, preden je potekla jacksonvillska pogodba. To pa pove, kako veliki so stroški rudarske organizacije v tem boju, v katerem se gre, ali ostane rudarska organizacija, ali se zruši in stare.

Izgoni rudarskih družin iz stanovanj se zdaj vrše hitro. Strašno bo trpljenje rudarskih družin, ker se izganjajo iz stanovanj sredi zime, ako ne bodo rudarjem priskočili na pomoč njih tovariši—delavci.

Boj, ki ga bijejo rudarji, ni izključno njihov boj, ampak je gigantična borba vsega delavstva proti pravnim velebizniškim interesom, je boj delavstva proti dobro organiziranim kapitalistom.

V tej uri nevarnosti je pa dolžnost vsakega delavca, da stori svojo dolžnost in po svojih močeh podpira svoje tovariše, ki iščejo pomoči.

Ako je ofenziva podjetnikov na delavce velika, močna in smela, tedaj mora biti legalen odpor delavstva proti tej ofenzivi toliko večji in silnejši, da podjetniki ne dosežejo tega, kar so zasajali in zamislili. Le solidarnost vsega delavstva lahko prepreči naval kapitalistov na pridobljene pravice in nove zahteve delavstva.

Vedno bolj razširjajoča solidarnost je kit, ki spojuje delavstvo polagoma a trajno v vedno bolj nepremagljivo armado.

Delavci, prikažite rudarjem na pomoč vsaki po svoji moči, da ne bodo triumfirali podjetniki.

VESTI IZ NASELBIN

Naš Božič.

Library, Pa. — Zopet se bližajo božični prazniki, zopet se bo pelo "slava Bogu na višavah in mir ljudem na zemlji, ki so dobre volje."

Kaj pa ti premogar, ali imaš mir, ali si dobre volje?

Ko ti kompanijski biriči zmečejo borno pohištvo ven na ulico, lačno deco in ženo pa zapode ven v sneg in tam v anegu pod milim nebom imajo božično drevesce.

Mir ljudem na zemlji! To ne veja za nas premogarje, ki se že 9 mesecev borimo za naš obstanek. Ali nismo tudi mi ljudje, da nas preganjajo, kakor divjo žival in streljajo kakor zverino? Kje je pravica? Zlastno, da se jim tudi otroci in žene ne smilijo. Današnja človeška družba nima usmiljenja za uboga delavca.

Koliko se bo nakoletkalo po cerkvah za božične praznike za mrtve malike, za papeža, ki ima milijone in svojo palačo, pa se še vedno kolekta za njega kot "ujetnika." Kolika pa bo kolekta za res uboge žene in otroke, kateri so brez sredstev, brez groda stanujejo v bornih barakah? Kje je usmiljenost božjih namestnikov? Kje so besede Krista "pustite male k meni?" Kaj pa njegovi namestniki? Vedno le "daj, pa daj, saj ti bo Bog stotero povrnil." Ha, ha, saj nam še vrača. Ko se bodo blagoslovljeni gledi pri gorki peči pri dobro obloženi mizi, ne bodo zrla na one, ki so v bornih kočah, prozornih, da sneži v nje, zmrazovali lačni in hladni "mama, lačen sem, daj kruha." Ali mati nima kaj dati, akoravno bo svesti večer, medtem ko naši zatiranci sedijo pri bogato obloženi mizi, do katerih smo jim pripomogli tudi mi. Nam bodo peli koliki po glavi in strojnice bodo regljale smrtno pesem tebi ubogi premogar. Res, kako iz srca nam bodo prišle besede "slava Bogu na višavah in mir ljudem na zemlji, ki imajo vsega dovolj."

Vsem sotrpinom: Ne obupajte, tudi nam zasije lepša bodočnost! Pravica mora zmagati. Prej ali slej! Pozdrav vsemu zavednemu delavstvu širom Amerike! — Fr. Strmiljan.

Član žrtev koloradskih pobojnikov.

Firestone, Colo. — Zahvalni dan! Čudna beseda, posebno za nas trpne, ki smo tarče koloradskih pobojnikov. Zahvaljivo pa naj se oni, da niso imeli rudarji dne 21. novembra drugega pri sebi kot trezno pamet in prazne roke, ko je pošli prvi strel pri Columbine rovu. Ako bi bilo drugače, bi se tudi oni ne imeli komu zahvaliti, kajti bilo je na naši strani okrog 300, hrabrih junakov, ki so vajeni vsakojakega orožja, ker večina teh je prekorakala strmine in prekorakala vse vode in gore na frontah svetovne vojne.

Dne 20. novembra, kakor je že znano, je padlo 6 rudarjev, med katerimi je bil tudi Mike Vidovich, član Slovenske narodne podporne jednote, ki je spadal k društvu št. 188 v Dawsonu, N. M. Nahajal se je sicer 12 milj od našega društva, ali kot razredno zavezni bratje najbližjega društva iste jednote, smo preskrbeli zanj, da je bil po bratsko pokopan dne 1. decembra.

Njegov pogreb je bil krasen. Iz tega se je spoznalo, kako je bil pokojni priljubljen tudi med drugorodci, kajti pogrebna sprejeda se je udeležilo več tisoč premogarjev, kakor tudi društvo ZSZ ter lokal Ameriške legije, ki se je udeležil pogreba z dvema zastavama in oddal salvo ob odprtem grobu. Hvala vam, Legionarji, čeravno ne ljubimo po svoji farmarski pameti vsakega preoblečenca, pa naj bo farja ali vojaka, ker vemo iz večkušenj, komu ti dve stranki služita z malimi izjemami.

Brat Mike Vidovich je bil zadet v obe nogi z več strel ter strašno razmesarjen posebno na levi nogi tako, da so jo morali v bolnišnici odrezati, kar ni nič pomagalo. Ločiti se je moral od nas v prerani grob po 8 dnevnem strašnem trpljenju v starosti 35 let.

Pravda trmoglave kompanije ter ničredne justice, ki pravičnega kaznuje, krivičnega pa varuje s svojimi postavami. Toda prišel bo čas preobrambe, ker zgra puca, bit će dana. Samo točno se držite vi razredno zavezni rudarji pod okriljem IWW, ker to je edina organizacija, ki nas bo privedla do zmage.

Pozdrav vsem razredno zavednim sotrpinom! — Geo. Zadel, tajnik dr. št. 412 SNPJ.

Nehajte stavkokačiti!

Crested Butte, Colo. — Čakam in čakam, da bi se kdo oglasil iz naše naselbine. Ali žalibože nikakor ne morem tega pričakati, četudi je mnogo boljših piscev kot sem jaz. Moj namen je opisati sedanji položaj stavke v tem kraju.

Stavka je 100%, beri: stoodstotna. Nobeno kolo se več ne suče. Ako gre človek po naselbini, ne vidi nič avtov na cesti, ker sedaj rabijo sani. Toda naselbine ne bom opisoval, ker je bila že večkrat prej opisana. Dne 2. dec. so imeli rudarsko sejo ali shod, na katerem je govoril dober govornik; tako so se vsi izrazili po shodu. Videti je bilo, da se ni bal niti governerja Adamsa, ko je dejal, da magnet je premoga krivijo in teptajo zakone Združenih držav, pri čemer jim pomaga tudi governer Adams. Rudarji, je dejal govornik, jih gotovo ne krivijo.

No, kaj pa naši sosedje v naselbinah Bovie in Somerset? Oni še spijo tako trdno, da se ne morejo prebuditi. Le spite in čakajte, da vas pridemo mi prebuditi. Prosim te, dragi sosed, kadar se bova arečala v svojem življenju, pa se bova pozdravila kot rojaka in sobrata, ki pripadava k eni podporni organizaciji: S kakšnimi očmi boš meni pogledal v obraz? Kakor brat ali kakor garjevec? Se je čas, da se zbudite in ojačate naše vrste. Vzemite si izrek: slova jači, nesloga tlači, pa bo šlo.

Slišim gotove ljudi, ki pravijo: "jaz bi šel na štrajk, če bi stavko sklicala UMW, ne maram pa iti sedaj, ko jo vodi IWW, ker to so sami slabi ljudje." Takšni izgovori so slabi. Zatorej moj apel je: Pristopajte pod okrilje IWW, pa boste videli, da niste nič slabega napravili, če postanete član te organizacije.

Končujem moj skromen dopis in želim stavkarjem obilo uspeha, skebom pa skorajšen pogin! — Štrajkar.

Iz rudarske naselbine.

Burgettstown, Pa. — Tukaj smo na stavki že devet mesecev. Premogarji nas res pritiskajo kapitalizem. Za stavkarje je položaj zelo slab.

Pred kratkim je Bert Consumer Coal kompanija postavila na cesto čez 100 družin. Odlok je bil samo 5 dni, v katerem času so morali izprazniti stanovanja. Takšne so dividende rudarjev in njih družin.

Dan na dan čitam Prosveto in zasledujem vesti iz naselbin in novice. Čital sem tudi priporočilo gl. predsednika SNPJ, v katerem dobro piše in agitira za pomoč nam stavkarjem v zapadni Penni in Ohiju ter W. Virginiji. Rudarji mu moramo biti hvaležni: Čital sem tudi apel Klevelandске federacije društev SNPJ, ki so se odločili pomagati štrajkarjem. S tem korakom je naselbina v Clevelandu pokazala, da ve pravi pomen naše stavke ter da nam hoče pomagati. Oni so sprevideli, da če bomo rudarji poraženi, da bodo tudi tovarniški delavci trpeli z nami. Vsekakor so koraki za podporo rudarjem velikega pomena, ker s tem dajo štrajkarjem več znanost, da bodo laglje vstrajali v njih boju.

Nikdar niam pričakoval, da bodo po tukajšnjih naselbinah tako slabe razmere kot so danes. Ko hodim po naselbinah, vidim lačne, bose in slabog obločene ljudi. Poleg tega pa nimajo nikakšnega kuriva, da bi vsaj bili na gorkem v zimi, ki je pred nami. Mati s sedmimi otroci ni imela ne hrane ne kuriva, da bi svoje otroke nasitila in pogrela. Pa tudi dobiti ni moglo pri drugih ljudeh. Tako se danes godi rudarskim družinam.

Frances Greensburg Coal kompanija je pričela obratovati svoj rov s stavkokači, kjer živi nad 54 družin rudarjev. Sedaj se pa še sili, da se bodo morali vsi preseliti. A kam naj gredo, ker ni nikjer prostora. Morali bodo delati noč in dan, da za silo zgradimo lesene barake za te družine. Pomagali jim bomo na vse načine, ker rudarji smo se odločili, da gremo naprej do zmage, četudi moramo sedaj trpeti. Zmaga mora biti naša, čeprav imamo mnogo sovražnikov. Prisilili bomo skebe, da prenehajo stavkokačiti.

Ravno sem čital v listu dopis iz Moon Runa, Pa., o rojaku, ki je baje rekel, da ima veliko prijateljev v Aliquippi. K temu rečem le toliko, da je vsakdo malo vreden, če takinega človeka pod svojo streho vzame. Vem, da je ta rojak včasih prišel tudi v Burgettstown, a je delal svoje obiske vselej le ponoči, da ga ni nihče videl. Vsak rudar bi moral takinega človeka z bičem pozdraviti. Vsak dobro ve, da če bomo mi rudarji v Penni poraženi, da bodo trpeli tudi drugi rudarji v ostalih državah ter delavci vsepovsod. Tovarniški delavci bodo istotako prizadeti, četudi sem že večkrat sklical: "A, kaj mi mar rudar, saj jaz delam v tovarni." Take besede navadno izgovore brezbrizni delavci in takšni, ki ne vedo, kaj pomeni delavski boj, ki je boj vseh delavcev.

Od United Mine Workers uni je dobimo slabo pomoč; komaj od 12 do 15 centov pride na dan na osebo. Ako ima rudar družino šestih, dobi sedaj pet dolarjev na teden ali pa včasih komaj pet na dva tedna, ker pravijo, da nimajo denarja. Kako neki naj se družina preživi in obleče s to vsoto? Pa še taka draginja povrh.

S tem končam in kličem: Rudarji, ne odnehajmo, dokler ne bo zmaga naša! — Pozdrav vsem stavkarjem — Poročevalec.

Vstajnost: pot do zmage.

Avell, Pa. — Stavkovni položaj na Avelli se nekoliko izpreminja. Dne 28. junija je Duquesne Coal kompanija importirala precejšnje število skebov in našo z njimi rudnik obratovala. Imela je do 50 težko oboroženih policajev, da so nas pretepli in vlačili v zapore. Sploh so nas mislili prisiliti, da bi se vrnili na delo. Ko se jim to ni posrečilo, je kompanija pričela groziti, da izžene vse tiste, ki prebivajo v kompanijskih barakah. Zopet nič. Mi smo šli in dobili prostor, da se tam postavi barake za vsak slučaj.

Tukajšnji ravnatelj družbene rudnika, ki mu pravimo Mussolini, se je pa hotel izkazati, češ, kako lahko se rudnik operira pod odprto delavnico s tem, da je pričel premog prodajati mesto po 12 po 8 centov bušelj. Lepega vraga se je umislil. Ljudje rajši kupijo premog pri unijskem rudniku po 12 centov kakor pa po 8 pri skebekem.

Kaj potem? Naš Mussolini je dal rudnik zapreti. Najprej je ukazal zapreti kuhinjo, da niso skebe imeli kaj jesti. Lepo je bilo gledati skebe, kako so lačni revčki skakali semintje ter nosili svojo prtljago s seboj, kdor je je kaj imel. Nekaj se jih je par dni potikalo okrog rudnika, ker niso vedeli, kam bi šli. Na svoje oči sem videl, kako je šel kompanijski pretepač nadnje in jih naglal, rekoč: "Pojdite! Ne potrebujemo vas več."

Danes, ko to pišem, je pri rudniku vse mirno. Samo še par skebskih družin je tu, ker ne vedo ne kod ne kam. Zdraven teh je tudi še par kompanijskih pretepačev, ki čuvajo rudnik, ker se jim ne vidi več varen.

Tukaj imamo lepe dokaze, da kompanije ne morejo prav nič napraviti, dokler se bomo mi tako trdno držali kot smo se dosedaj. Tudi izvojevali bomo naš boj, ki smo ga pričeli, ako delavstvo napravi svojo dolžnost, to je, ako nam bo dalo podporo, ki so nam jo obljubili tisti močni voditelji Ameriške delavske federacije dne 14. novembra v Pittsburghu? Čas bi že bil, da bi se enkrat tudi izkazali. Otroci z veseljem pričakujejo božiča, ki pa obeta biti slab, ako se ne bodo boljše izkazali, kakor dosedaj. — Martin Kováčič.

Seja društva št. 108. Ely, Minn. — Članice društva "Jutranja zora" št. 108 SNPJ so na redni seji meseca novembra sklenile, da najise vse članice gorli omenjenega društva udeležijo letne seje dne 11. decembra 1927.

Dolžnost vsake članice je, da se udeleži vsaj glavne seje, da izvolimo odbor za prihodnje leto. S pozdravom! — Mary Church, tajnica.

Letna seja društva št. 538.

Dillon Bottom, O. — Društvo "Rdeča internacionala" št. 538 Slovenske narodne podporne jednote bo obdržalo svojo letno sejo dne 11. decembra ob 1. uri popoldne. Na programu imamo volitve odbora za leto 1928 in druge zadeve. Kdor članov se ne udeleži glavne seje, bo plačal \$1 v društveno blagajno. — Marion Zovič, predsednik, Gjuro Spokljal, tajnik.

Pomoč stavkujočim rudarjem

Prva pošiljatev Clevelandске federacije SNPJ.

Prispevke so darovali sledeči rojaki, ki so jih prinesli v S. N. dom: Jos. Likar, Frank Pakič, Tony Kuvovac, John Bagbane, Vincent Peskar, Oto Tekavec, Frank Vidrih, Mary Zavri, John Ferkol, Anton Ukovich, R. Piškur, Miklič, Anton Stanovnik, Anton Debevc, Smrke, Fr. Zabnikar, Steve Lunder, Anton Jarc, Frank Zadnik, Jos. Frančeskin, Vict. Wood, Jos. Černilogar, Louis Frank, Jos. Jauch, Mary Kušan, John Bukovnik, Anton Bukovnik in Annie Pengov.

Za Collinwood nimamo imen. Ako kateri izmed darovalcev želi, da pride njegovo ime v list, naj pusti naslov v zadržni prodajalni.

Prva pošiljatev se nanaša za v okrožje Washington, Pa. Pošiljatev je naslovljena na glavnega porotnika SNPJ, Johna Trčelja, box 22, Strabane, Pa., kateri bo s pomočjo drugih rojakov pravilno razdelil družinam, katerih je lepo število v dotičnem okrožju, ki so pomoči potrebni. Drugi prispevki so namenjeni na druga okrožja, katerih je še mnogo ki so pomoči potrebni.

Pomožni odbor se v imenu stavkajočih rudarjev lepo zahvali dozdajšnjim prispevateljem, in pričakuje še mnogo posnemalcev.

Apeliramo na naše trgovce, da s tem izkažejo simpatije do organiziranih delavcev. Razume se, ako delavec več zasluži, da potem tudi lahko več kupi. To pomeni boljše bodočnost za trgovce. Toraj rojaki pokažite se sedaj, dokler je še čas. Ako se kapitalistom posreči uničiti največjo organizacijo U. M. W. of America, potem se bodo spravili na druge manjše, katere jim bodo malenkost. Nobene velike organizacije ne bo zadaj, da bi jih podpirale. Če se to zgodi, potem pridemo v drugo sužnost, iz katere se bo težko izvelič.

Toraj izkažite se sedaj, dokler je še čas. Po toči je prepozno zvoniti. Za pomožni odbor stavkajočih premogarjev: — Louis Zorko, Anton Gaden in Edward Bransel, 6409 St. Clair Ave., Cleveland, O.

SPORED PREDAVANJ

- "Svobodne govornice" v Chicago: 17. dec.—Love and Marriage—Dr. J. H. Greer.
- 30. dec.—Borba človeka s prirodo—T. Cvetkov.
- 13. jan.—Teorija amer. življenja—T. Horvat.
- 27. jan.—Inkvizičija—B. Milošević.
- 10. feb.—Vrednost znanja—A. Božič.
- 24. feb.—Krančević: človek in penik—G. Kutuzović.
- 10. mar.—Razlike med slovan. jeziki—P. Preveden.
- 24. mar.—What Every Man and Woman Should Know—Dr. Greer.
- 6. apr.—Delo in bolezen—J. Blankin.
- 20. apr.—Voda in razvoj civilizacije—T. Cvetkov.
- 4. maja.—Moderna prometna sredstva—A. Božič.

Vsa predavanja bodo obdržavana v prostorih Novega Svijeta, 1345 W. 18th street, Chicago, Ill. Pričetek bo vedno ob 8. zvečer. Vstop vsakega prost. "Svobodna govornica" je pod upravo Jugoslovanskega prosvetnega združenja.

Odreži si glavo, revež! Kapitalistična bolezen ameriške družbe še ni kazala takšnih simptomov, kot jih kaže dan odkar je Jehova ustvaril Ameriko pred 435 leti in jo podelil španškim in angleškim bukanjem.

Neka bogata vdova v New Yorku je bila v avtomobilu koliziji in kos ščitnega stekla je odrezal levi uhelj. Vdova morala biti vesela, da ji ni stalo odrezalo glave — in bila bi ni bogata. Ampak bogata ameriška vdova ima vero, da si ji uhelj kupi ne le sedež poleg "Jehove rožice" v nebesih in dušbaronov iz Evrope, pač pa tudi nov človeški uhelj, da bo br vsake telesne nakaze.

Vse bi bilo dobro, če bi bogatinka naročila zdravnikom, da preskrbe uhelj kakke sirbe potratno. Saj tudi mnogi izcuza bogati starci, ki kupujejo železnih siromakov, ne obeš tega na javni zvon; in še mar kaj drugega se godi v Ameriki za kraljstvi, česar draga publika ne sme vedeti.

Toda newyorška vdova je vsakakor ponosna, da si lahko kupi živ ud z živga telesa sirote, se potaplja — pred očmi v javnosti. Enostavno je da oglaš v liste: Kupim uhelj plačam zanj \$2500.

All je to morda groba šala? Ako je, potem se šalijo tudi vsi tisti, ki so odgovorili na oglas z naravnost pretresljivimi prošnjami: Prosim, cenjen gospa, kupite moj uhelj, kupite Z veseljem si dam odrezati moj uhelj, samo da dobim \$2500, jih tako krvavo potrebujem.

To je najironičnejši komentar na bučno pesem iz Kapitola zlati prosperiteti ameriški, cvete na gredicah blagoslovne demokracije...

Logično ne more ostati prtem. Ako blaziranka lahko kup uhelj, zakaj ne bi druga, o sifilisa razjedena dolarska baronica lahko kupila nova praki se odrežejo revni devojki, katera ne sme imeti upanja, da bi kdaj došla lastnega otroka? Zakaj ne bi magnatov sin kup vsaž nos, ledvico ali spodnji željust? Zakaj ne bi drugi vse mogočni bogec, lahko kupil želodca? Mnogi siromak ima zdravi želodec, ki ga sploh nima za karabiti, ker je itak vedno prazen... Inserat za uhelj je pokazal, da se ne manjka postrvalnih proletarcev v tej boji dežel.

In ko se kirurgija v "God's Country" razvije do tistega viška, ko bo lahko premestiti mogočane iz ene buče v drugo, ali presaditi glavo z enega vratu na drugega — takrat bo menda dolarska klica imela monopol na najlepše glave in najboljše mogočane v domovini, če je prej ne vzame vrag a ta Rusija!

Človeška žival je zmožna vsega. Zivalska žival usmrti svojega žrtev in potem šele ji izpije kri. Človeška žival pa pije kri svoje človeške žrtve, predno jo usmrti...

LOVCI NA SRNE NIMAJO SREČE.

Štirje so bili ubiti.

Harrisburg, Pa. — Trije lovci so bili ubiti prvi dan, ko je prišla lovska sezona na srne. Dva sta bila ustreljena od svojih tovarišev, tretji je pa bil ubit od cestnoželezniskega voza, ko je šel na lov in je hotel zaviti v žum.

North Conway, Mass. — Philip Sewarda, starega 48 let, je ustrelil drug lovec, ko je bil na lovu na srne.

"Iščite si kandidata," pravi Coolidge.

Washington, D. C. — Predsednik Coolidge je v tork izbil zadnji dvom iz glave onih starih korenin, ki so se upale, da bi ponovno kandidiral za predsednika, čeprav je pred več meseci izjavil, da on "ne voli več kandidirati." V svojem govoru pred splošnim odborom republikanske stranke je Coolidge ponovno izjavil, da neče več kandidirati in stranka naj si išče drugega predsedniškega kandidata.

